

Ю. Лупенко, директор Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» НААН України:

«Чи можлива аграрна наука без землі?»

Залишати у власності чи забрати? Саме так на порядку денному сьогодні стоїть питання подальшого використання аграрними навчальними та науковими закладами земель сільськогосподарського призначення. Є різні точки зору. На чому вони базуються?

З одного боку, земля – це біологічний, «живий організм». Тож вивчати чи досліджувати виробництво сільськогосподарської продукції без прямого контакту з нею неможливо. Достовірні наукові результати можна отримати лише співставляючи виробничі дані з однієї й тієї ж дослідницької ділянки. Чи можна забезпечити «чистоту експерименту» в умовах оренди? Питання риторичне, адже пріоритет – за власником, а не за орендарем (читай наукою), який сьогодні не найбагатший.

В умовах фінансування науки з бюджету постає і питання оплати оренди в тому разі, якщо землі у наукових аграрних установ заберуть. А це, як мінімум, додаткові витрати з державної казни.

Не забуваймо, що саме земля науково-дослідних установ є сьогодні чи не найважливішим джерелом їх виживання в умовах мізерного фінансування. І це йдеться про одну з найінтелектуальніших і найосвіченіших держав світу.

З іншого боку, приватизація – один із найдієвіших способів активізації підприємницької ініціативи, а отже, підвищення ефективності використання землі. Саме приватизації ми частково зобов'язані сьогоднішніми економічними успіхами агросектору, який повністю забезпечив потреби внутрішнього ринку в сільськогосподарській продукції і завоював провідні позиції на світовому ринку. Нагадаю, що Україна є найбільшим постачальником соняшникової олії та входить до числа найбільших експортерів зерна світу.

Разом з тим для держави питання приватизації земель науки не є критичним. Ідеться про трохи більше 400 тис га. Це лише 3,9 % сільськогосподарських державних угідь, з яких, до речі, 4,2 млн га (близько 40 %) не використовується взагалі! Від передачі земель науки в оренду держава отримує 300–500 млн грн щорічно, а від тих, що не використовуються, – в рази більше. Маленька деталь: 300 млн грн – це весь обсяг загального фонду державного бюджету 2016 р. для усієї аграрної науки!

Тому приватизація земель науки має відбуватися зважено, з одночасним запровадженням компенсуючих заходів. А ділянки для дослідів не можна приватизувати взагалі! Це історія досліджень, результати яких належать не тільки попереднім поколінням, а й нащадкам».

Примітка: Національний науковий центр Інститут аграрної економіки у своєму користуванні сільськогосподарських земель не має (*Лупенко Ю. Чи можлива аграрна наука без землі? // AgroPolit.com (<http://agropolit.com/blog/8-chi-mojлива-agrarna-nauka-bez-zemli->). – 2016. – 21.01).*